

A favor d'una nova organització del temps

Un anunci nadalenc de fa un parell d'anys proposava a uns nens i nenes que escriguessin una carta als seus pares fent-los alguna petició. La sorpresa va arribar quan els desigs dels nens no al·ludiren a joguines o llaminadures –que reservaren per als Reis d'Orient- sinó que coincidiren en demanar temps: temps per jugar, temps per explicar contes, temps per compartir.

Els éssers humans tendim a considerar natural allò que roman invariable durant molt de temps. És el que passa amb l'organització horària, generalment atribuïda a factors com el clima, el caràcter o la idiosincràsia mediterrània, tots ells difícilment modifica-

bles. Tanmateix, una breu ullada a la història mostra que els horaris responen a uns valors i a una cultura determinada i són, en conseqüència, susceptibles de canvi a mesura que canvia l'organització social.

Els horaris a Espanya: causes i efectes

La industrialització va imposar a Europa llargues i rígides jornades laborals. Les conquestes sindicals i dels partits d'esquerra, els avenços científics i tecnològics, així com el canvi cap a una societat del coneixement de la mà de les tecnologies de la comunicació, van conduir a una lenta, però imparabile, flexibilització horària. Els països europeus més

Direcció publicació:
Beatriz San Román, Irene Salvo
i Silvina Monteros
Continguts d'aquest número:
Sara Berbel
Imatges:
Conrad Roset
Coordinació:
Victòria Badia
Traducció:
Victòria Badia
Difusió:
Maria Galizia
Maquetació:
Marta Mayoral
Notícies i Agenda:
Bruna Alvarez, Inés Cáceres,
Estel Malgosa i Marta Mayoral
Subscripció i contacte:
gr.afin@uab.cat
ISSN: 2013-2956

AFIN

Grup de Recerca

Universitat Autònoma de Barcelona

Amb el suport de:

avançats detectaren ràpidament l'avançatge competitiva d'escurçar els horaris laborals, compactar jornades, incentivar el treball a distància i millorar les condicions vitals de les persones treballadores. Espanya, que en aquell moment estava sotmesa a una dictadura, va trigar molt a sumar-se a les mesures laborals de l'Europa nòrdica i central, i encara no ha assolit el seu nivell.

D'altra banda, durant el regim franquista, la pluriocupació masculina es va multiplicar, generant-se un massiu i obligat atur femení durant llargs períodes, així com un elevat nivell de pobresa i precarietat en moltes famílies. Molts homes es van veure impel·lits a realitzar dues jornades diàries: una fins a les tres de la tarda, una pausa per dinar, i acudir a una altra feina extra fins a les vuit o les nou del vespre. Aquest és l'origen de les dues hores de retard que vivim en aquest país en relació a tot Europa, inclosos països com França, Itàlia o Grècia, tan mediterranis com el nostre. Aquesta circumstància, aparentment innòcua, va tenir com a efecte conseqüències molt més greus del que podem imaginar i de les quals una bona part de la població a penes n'és conscient.

Malgrat tota la propaganda negativa respecte al dèficit d'hores de treball al nostre país que va desfermar la crisi econòmica i que la pròpia Angela Merkel va encoratjar amb declaracions poc afortunades, les dades objectives són incontestables. Els informes de l'Eurostat (l'agència estadística de la Comissió Europea) assenyalen que a Espanya es treballa 300 hores anuals més que a Alemanya o Àustria, i gairebé 200 més que a Dinamarca o Holanda. Aquest fet hauria de col·locar Espanya al capdavant de la productivitat europea i, tanmateix, una vegada més, les dades indiquen el contrari, ja que ocupem les últimes posicions del ranking, junt amb Grècia i Portugal.

La conclusió és que el binomi "més hores de treball igual a major productivitat" és una fal·làcia. Al contrari, les llargues i rígides jornades laborals, acompanyades d'una obligada presència en el lloc de treball, que responen a un model laboral i social obsolet, comporten un augment dels riscos físics i psicosocials i una disminució del rendiment. Tot això redunda en una menor productivitat, un descens de la competitivitat empresarial i una major desigualtat social i de gènere.

Característiques de l'horari espanyol en comparació amb l'uropeu

- L'horari del nostre país continua diferenciant-se de la resta d'Europa fonamentalment per la duració de la pausa per dinar i l'allargament de la jornada laboral fins tard al vespre (a les 6 de la

tarda encara treballa un 42% i a les 9 del vespre un 10%).

- Els comerços adapten el seu horari a l'horari laboral de la població i tanquen 2 hores més tard que a la resta d'Europa, com a mitjana (a les 20.30h).
- L'oci i l'entreteniment s'allarga de mitjana fins a les 11 o les 12 de la nit, amb el perjudici que suposa per a les hores necessàries de son i el rendiment posterior tant en l'àmbit laboral com en el de l'educació.
- La principal activitat d'oci de la ciutadania és la televisió. Si s'observen els

horaris de les principals cadenes dels països europeus trobem que l'hora d'inici del prime time a Europa és a les 20.00 de mitjana. En canvi, a Catalunya és a les 22.00 (22.30 a Espanya), és a dir, amb dues hores de diferència.

- L'allargament de la jornada suposa menys hores de son (a Espanya es dorm 50 minuts menys que a Europa) i comporta un augment del nivell d'estrès, la qual cosa redunda en una pitjor salut de la població i en un menor rendiment escolar i laboral.

Els col·lectius més perjudicats per l'horari actual

Per si el desavantatge laboral i econòmic no fos suficient en el cas dels horaris espanyols, s'ha observat també el negatiu impacte d'aquests sobre la salut de la població, principalment en dones, nens, nenes i adolescents.

Un alarmant estudi de la multinacional Nielsen sobre més de 6.500 dones, el 2012, assenyala que les espanyoles són les més estressades d'Europa, fonamentalment a causa de la pressió per la falta de temps. A més, són les que menys dormen en comparació amb la resta d'euro-

pees (especialment si són mares, i mares soles responsables de famílies monoparentals), seguides de les búlgares. Aquest fet és degut a la sobrecàrrega de rol i les dobles jornades que pateixen les dones espanyoles en ser encara les principals responsables de les tasques domèstiques i de la cura de persones dependents de la família i de la dificultat de conciliar la vida personal amb la professional. Resulta evident que la desigualtat entre homes i dones requereix de múltiples mesures (entre elles, que els homes s'incorporin massivament a les tasques domèstiques i de cura i que s'instauri una potent xarxa pública de llars d'infants i residències), però no és menys cert que un dels factors que més incideixen és la difícil organització horària específica del nostre país.

Les dones no són les úniques especialment perjudicades pel nostre horari. També s'han detectat problemes en la salut i en el rendiment escolar de nens, nenes i adolescents per la falta de son, en comparació amb altres països del nostre entorn. Les dades científiques sobre la importància del son en la infància i adolescència són demolidores i destaquen els seriosos efectes que té sobre el nivell d'aprenen-

tatge, l'estat anímic i la salut en general. Solament una setmana de dèficit de son (una hora diària menys) en infants i adolescents respecte al seu horari ideal causa símptomes significatius en la conducta, en l'aprenentatge i en la salut. Al nostre país, la tardana hora de sopar i del prime time televisiu (dues hores més tard que la mitjana europea), comporten un dèficit en les hores de son i repòs que repercuteix en la seva qualitat de vida.

Alguns experts pensen que aquesta circumstància ha estat menysvalorada en les anàlisis sobre el rendiment escolar, ja que generalment s'acusa el sistema escolar i la docència dels baixos nivells de rendiment al nostre país, oblidant l'alta incidència de somnolència i manca de son en nens i nenes en els resultats escolars. S'obre aquí, sens dubte, una línia d'investigació fonamental.

Conseqüències econòmiques

Les dades disponibles ens mostren que les empreses que adopten horaris flexibles i jornades compactades són més productives que les que no ho fan, arribant a incrementar un 19% la seva productivitat. El clima que es genera entre les perso-

nes treballadores i la seva major fidelització arriben a reduir l'absentisme fins a un 30%.

D'altra banda, amb els horaris actuals sols s'aprofita el 61% del temps de feina a causa de:

- Una escassa planificació i qualitat de la gestió operativa.
- Manca d'operativitat de les reunions (més d'una tercera part de les persones treballadores consideren que no són operatives i que s'allarguen excessivament).
- Una supervisió inadequada.
- Baixa moral de les persones treballadores.
- Inadequada qualificació de la mà d'obra.
- Comunicació ineficaç.
- Problemes relacionats amb l'ús de les TIC.

Altrament, en alts nivells directius s'arriba a treballar fins a 54 hores setmanals. A més, el 75% d'aquest col·lectiu treballa fora de l'horari laboral i durant els caps de setmana, segons dades de la Generalitat de Catalunya, de manera que la quantitat d'hores treballades a final de mes és excessiva.

Les llargues jornades produeixen riscos físics i psicosocials que repercuteixen també en la qualitat del treball, ja que disminueixen la concentració, la creativitat, la cohesió dels equips i poden arribar, fins i tot, a provocar accidents laborals.

Per tot això, és imprescindible avançar en el món empresarial cap a jornades compactades, pauses per dinar més breus i avançar l'hora de sortida de la tarda, de manera que les persones treballadores alliberin temps per a elles mateixes i per a les seves relacions personals i familiars.

Dèficit participatiu

La “manca de temps” pot suposar també un dèficit democràtic. Efectivament, l’escàs temps de lliure disposició personal té conseqüències greus, tant en la reducció de les pràctiques culturals com en l’àmbit de la participació social. Els nostres horaris impedeixen que moltes persones, especialment en determinades franges d’edat i, en general, les dones, puguin implicar-se en projectes comunitaris o desenvolupar activitats cíviques o polítiques. La igualtat d’oportunitats i el nivell cultural de la població són factors determinants en la

participació social, però no ho és menys la falta de temps que reverteix, en últim extrem, en un dèficit democràtic que considerem important corregir.

La nostra societat viu immersa en una voràgine temporal, en la qual el rellotge no solament marca les hores sinó també alguns aspectes fonamentals del nostre cycle vital. Aquesta situació es veu agreujada en aquest país, on, com ja hem vist, els horaris responen a èpoques i necessitats ja obsoletes que impedeixen l’adequat equilibri entre la vida personal i la laboral. Les llargues i rígides jornades laborals que acaben ben entrada la tarda (a diferència dels països europeus), junt amb els horaris extrems del prime time televisiu (dues hores més tard que a la resta d’Europa), fan de la nostra una ciutadania més estressada, menys saludable i, en última instància, menys rica i productiva que les dels països del nostre entorn.

El temps que més se sacrifica en l’actual desorganització horària és el temps de lliure disposició personal, especialment entre les dones, les quals pateixen l’anomenada sobrecàrrega de rol, la qual cosa significa que a la jornada laboral remunerada s’hi ha de sumar una segona de tas-

ques domèstiques i de cura de persones a la llar, l’anomenada doble jornada. Això és per causa que el temps lliure es considera un temps subordinat a la resta de temps, sempre darrere del treball remunerat i, per les dones, també darrere del treball domèstic i reproductiu. Segons l’Institut Nacional d’Estadística, elles continuen dedicant gairebé dues hores diàries més a la llar i a la família que els homes, així que el temps personal dedicat a elles mateixes, a l’oci, la cultura o la política és gairebé inexistent. D’acord amb els estudis, el segon col·lectiu amb menor participació després de les persones a l’atur són les persones que cuiden de la llar, és a dir, les dones.

Per tant, la relació “menys temps lliure -menor participació social” sembla evident i resulta estrany que a penes sigui tinguda en compte quan es parla de l’escassa participació de la població espanyola.

A Catalunya, una investigació sobre l’ús del temps de l’IDESCAT (2011) va concloure que solament el 12,8% de la població havia realitzat alguna tasca de voluntariat durant l’últim mes. Els homes hi dedicaren el 14’2% enfront de les dones que hi van dedicar un 11’4%. El que torna a resultar significatiu és el baix nivell de

participació general i, una vegada més, la diferència percentual entre homes i dones. Aquests resultats constaten les diferents obligacions quotidianes i horàries en funció del gènere.

El dèficit en el temps de lliure disposició té, en definitiva, conseqüències greus tant en la reducció de les pràctiques culturals com en l'àmbit de la participació social. Moltes persones no poden implicar-se de manera estable en projectes comunitaris o desenvolupar activitats cíviques o polítiques, senzillament, perquè no tenen temps. La falta de temps reverteix, en conseqüència, en un dèficit democràtic que, sens dubte, hauria de ser reparat.

A manera de conclusió

Els neurobiòlegs diuen que tan sols mirar el rellotge produeix ansietat en el cervell humà. La nostra societat hauria de ser capaç de rebaixar aquest nivell d'angoixa en disposar de temps per a la nostra professió, per als nostres éssers estimats, per a la comunitat i per a nosaltres mateixos. Podem assolir-ho si aconseguim que sigui un objectiu compartit per tota la societat.

Resulta, si més no, curiós que siguem conscients que disposar de temps perso-

nal i familiar és una de les necessitats bàsiques en la nostra vida (així ho assenyalen les enquestes, quan se li pregunta a la població) i, això no obstant, s'hagin pres tan poques decisions efectives per millorar aquesta situació. Potser és perquè, com assenyalava lúcidament la psicòloga Victoria Sau, els éssers humans tendim a creure que allò que ha romàs inalterable durant molts anys és un fenomen natural. I, tanmateix, res més lluny de la realitat. Els horaris que organitza la nostra societat no són naturals, ni deguts al clima, ni a la idiosincràsia espanyola, i, en conseqüència, no són immutables. Poden ser, i m'atreviria a afirmar que han de ser, canviats.

En les Facultats de Psicologia s'estudia que els prejudicis estan formats per dos components: un de tipus racional i l'altre irracional. El primer pot deixar-se convèncer per les dades i estudis aportats, com els que he intentat aportar en aquest article, però el segon es resisteix al canvi amb dents i ungles. Si no volem ser un país de prejudicis i deixar-nos portar per la desraó que tants problemes ens comporta, hem de proposar i executar mesures valentes per implantar un horari equilibrat i

sostenible, similar al dels països europeus més avançats. Les generacions futures ho agrairan i les cartes dels nens i nenes als seus pares no demanaran llavors temps sinó, potser, afecte i convivència.

LINKS D'INTERÉS

- [Organització de Reforma Horària a Catalunya](#)
- [Publicacions i estudis en relació a la Reforma Horària](#)

SOBRE L'AUTORA DEL TEXT

Sara Berbel Sánchez

Doctora en Psicologia Social. Actualment és Directora General de Barcelona Activa i Gerent de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona. Ha estat Directora General d'Igualtat d'Oportunitats al Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya, Presidenta de l'Institut Català de les Dones i Coordinadora de polítiques d'igualtat, de promoció econòmica i d'economia social a l'Ajuntament de Barcelona. El 2015, va fundar Empowerment Hub, un projecte per a l'empoderament personal, professional i social. Va rebre el Premi Aspàsia en defensa de l'equitat de gènere, el març del 2014, atorgat per la Red de Directivas y Profesionales de la Acción Social (DDiPAS) i l'Observatori del Tercer Sector. Invitada pel Department of State dels Estats Units d'Amèrica, ha participat com a experta en lideratge de gènere al International Visitor Leadership Program "Women in Leadership: Advancing Women, Advancing Humanity", junt amb onze representants europees de diferents països, el 2012. Publica articles, conferències i llibres sobre els temes descrits. Així mateix, imparteix cursos de lideratge, empoderament i pràctica política per a dones. Entre les seves publicacions cal destacar obres com *El cuerpo silenciado* i *Sin cadenas: Nuevas formas de libertad en el siglo XXI*; junt amb els seus llibres més recents *Directivas y empresarias*, *Mujeres rompiendo el techo de cristal* i *Ideas que cambian el mundo*.

SOBRE L'AUTOR DE LES IMATGES

Conrad Roset

Conrad Roset ha passat la primera part de la seva vida a Terrassa, la ciutat on ha nascut, entre capses de colors, retoladors i llibretes.

L'altra part, a Barcelona, envoltat de pintures, moleskines, muses, llapis de colors i el seu gatet gris. El dibuix ha estat la seva passió i una constant a la seva vida, des que jugava amb el seu germà a dibuixar tot allò que els agradava, fins que anys més tard es va inspirar en les dones per crear les Muses, la seva col·lecció més personal: "busco la belleza que desprèn el cos, m'agrada dibuixar la figura femenina".

Es va formar a l'Escola Joso i a la Facultat de Belles Arts de Barcelona. Gràcies a la difusió de les seves il·lustracions per internet va començar a treballar per a Zara. Allà, diu, va aprendre l'ofici, la regularitat, a estudiar estils de referència. Després d'un any treballant per a Zara, decideix llançar-se com a freelance i des d'aleshores ha treballat per a diferents marques, agències de publicitat i editorials.

Ha exposat a galeries i museus com el MOCA de Virginia, Sopke Art a San Francisco, London Miles a Londres, Tipos Infames a Madrid i Artevistas i Miscelanea a Barcelona. A més, col·labora com a professor d'il·lustració a l'Escola Superior de Disseny BAU.

www.conradroset.com

PER LLEGIR...

Queralt, A. i Berbel, S. (coord.). (2015). *Nuevos horarios para nuevos tiempos sociales*
Calameo
(publicaciones web)

La publicació és un recull de textos entorn de la necessitat d'adequació dels horaris educatius i socials en relació a la realitat horària de la vida diària, laboral i escolar; la manca de temps d'oci; la implicació que aquests horaris tenen en la salut, especialment dels adolescents i de les dones, la (des)igualtat de gènere o la despesa energètica, i el repte que això suposa per a la democràcia en aquest país.

Berbel, S. (2015). *Catalunya versus Europa: Quins horaris tenim?*
Col·lecció Reforma Horària 2.
Iniciativa per a la Reforma Horària

Aquesta publicació és un "dossier" que repassa "alguns models horaris" de diferents països europeus i "estableix una comparació amb les dades extremes de les diverses Enquestes del Temps passades a Catalunya en relació als horaris de la vida diària, els horaris comercials, els educatius, els laborals i els relacionats amb l'oci. Acaba amb algunes conclusions extremes d'aquesta mateixa comparació horària i del seu impacte sobre la salut i el benestar de les persones".

Berbel, S. (2015) *Una dècada de polítiques de temps a Catalunya*
Col·lecció Reforma Horària 3.
Iniciativa per a la Reforma Horària

"Aquest document descriu les causes i les conseqüències de la diferència horària catalana tot aportant una relació dels principals projectes duts a terme per les diferents administracions i estudis acadèmics realitzats al país en aquesta matèria des de l'any 2000 fins a l'actualitat". "Se centra en les polítiques de temps", per això "hi ha un predomini de projectes i/o estudis realitzats des de les diverses administracions, per sobre de les anàlisis acadèmiques, que hi són presents però no en la proporció que els correspon en funció del seu volum". "Acaba amb algunes conclusions" "en la línia d'aconseguir una millor adaptació a l'horari europeu i un increment en la qualitat de vida de la ciutadania, així com en la seva autonomia personal, incrementant el temps de lliure disposició". I "assenyalen també alguns aspectes de millora en les organitzacions del temps de treball".

NOTÍCIES AFIN

Granada 2019: XI Congrés AFIN

El XI Congrés Internacional AFIN se celebrarà els dies 7, 8 i 9 de novembre de 2019 a la Universidad de Granada. Amb aquest esdeveniment es clausurarà el projecte Retos "Des-os parentales y derechos reproductivos y filiales: miradas interdisciplinarias sobre decisiones reproductivas y 'orígenes' en reproducción asistida, adopción y subrogación", finançat pel Ministerio de Economía, Industria y Competitividad, que venim desenvolupant des del 2016. El congrés reunirà investigadores que treballen entorn de les mobilitats reproductives, en les quals s'inclouen els desplaçaments per accedir a tècniques de reproducció assistida, incloent l'adopció i la gestació subrogada. A més de les ponències convidades a càrrec de figures de rellevància internacional, està prevista l'obertura d'una convocatòria per a la presentació de comunicacions.

Congrés sobre família i parentalitat a França

Diana Marre, directora del Grup AFIN, va participar com a ponent invitada al Congrés "Famille et Parenté: permanences, transformations, traitements", realitzat a Sète, França, els dies 5, 6, 7 i 8 de juny. La ponència portava per títol "Reproductive Mobilities in Contemporary Spain".

L'objectiu del congrés ha estat reunir investigadors de corrents i disciplines diferents per tal de confrontar la diversitat de mirades, enfocaments i anàlisis de la família en l'actualitat.

AFIN en el congrés "Remaking Reproduction: The Global Politics of Reproductive Technologies"

Beatriz San Román, Diana Marre i Marcin Smietana participaren en la International Conference "Remaking Reproduction: The Global Politics of Reproductive Technologies", organitzada pel Grup d'Investigació ReproSoc de la University of Cambridge, del qual forma part Marcin Smietana.

La participació es va dur a terme a través de la ponència de Beatriz San Román i Diana Marre titulada "Altruistic Egg Donors? The Invisible Side of the Spanish Fertility Industry" i la ponència de Marcin Smietana titulada "Reproductive Subjectivities in a Global Market: Gay Men's Trans-/National Paths to Surrogacy in the US", ambdues reflexionant sobre els canvis en la fertilitat i la reproducció amb tercers parts. Per a més informació, poden consultar la web del Congrés [en aquest enllaç](#).

El Centre AFIN rep la visita de les participants del projecte Doing Right(s)

A principis de juliol s'ha realitzat una trobada a Barcelona -en el Centre AFIN i a la seu del Casal Lambda- de les organitzacions participants del projecte europeu titulat "DOING RIGHT(S): Innovative tools for professionals working with LGBT families". En aquesta nova trobada les organitzacions participants -universitats i entitats de la societat civil d'Espanya, Itàlia i Polònia- han detectat les necessitats formatives sobre famílies LGBT+ dels estudis oficials per als professionals d'educació, treball social, salut i dret. L'objectiu serà oferir una formació per als professionals que inclogui la diversitat familiar per tal d'evitar la discriminació i fomentar la igualtat.

La Dra. Irene Salvo a la International Conference on Adoption Research, a Montreal

Entre els dies 8 i 12 de juliol, la integrant de l'equip AFIN, la Dra. Irene Salvo Agoglia, va assistir a la International Conference on Adoption Research (ICAR-6), realitzada a la ciutat de Montreal (Canadà), presentant també la seva comunicació oral titulada: "Adoption revolution: narratives and practices of resistance in adults adoptees in Chile".

Jenny Cubells Serra publica un nou article sobre Amor, Postmodernitat i Perspectiva de Gènere

Jenny Cubells Serra ha publicat amb Alejandro Sánchez-Sicilia l'article "Amor, posmodernidad y perspectiva de género: entre el amor romántico y el amor líquido" a la Revista *Investigaciones Feministas*. En aquest treball han volgut analitzar les noves maneres de relacionar-nos i vincular-nos personalment a partir del concepte de modernitat líquida acunyat per Bauman; mitjançant l'anàlisi del discurs, en concret de repertoris interpretatius del programa d'adolescents per la recerca de l'amor Chicos y Chicas de Youtube, identificant les característiques que conformen el repertori de l'amor líquid tant en els seus elements teòrics com retòrics.

Publicat en el portal de UAB Divulga l'article de Leinaweaver, Marre i Frekko

S'han publicat a [UAB Divulga](#) noves versions reduïdes -en anglès, castellà i català- de l'article de Jessaca Leinaweaver, Diana Marre i Susan Frekko titulat "'Homework' and Transnational Adoption Screening in Spain: The Co-Production of Home and Family", que reflexiona sobre el concepte ideal de vivenda familiar i l'adopció. Com afrontar les visites domiciliàries per l'adopció a Espanya? Estan accessibles online les versions [anglesa](#), [castellana](#) i [catalana](#).

Bruna Alvarez publica un article sobre decisions reproductives a Espanya

Bruna Alvarez ha publicat un article acadèmic fruit de la seva tesi doctoral amb el títol "Reproductive Decision Making in Spain: Heterosexual Couples' Narratives About How They Chose to Have Children" a la revista *Journal of Family Issues*. En aquest article s'analitzen les narratives de l'elecció i la decisió com a explicació reproductiva entre les parelles heterosexuals que tenen fills i filles a través de relacions sexuals. Moltes de les trenta-dues parelles participants explicaren que van decidir "quan" tenir fills com una etapa del seu cycle vital. En canvi, algunes consideraven que van decidir "si tenir o no tenir" fills, com un estil de vida voluntari i individual.

L'explicació de la reproducció com a elecció individual o de parella responsabilitza dels fills i filles a les persones que han decidit tenir-los, desresponsabilitzant l'Estat i la societat de la criança i l'enculturació dels nens i nenes. Les conseqüències d'explicar la reproducció com una elecció o una decisió pot ajudar a comprendre el retard de la maternitat i les baixes taxes de fertilitat a Espanya. L'article es troba disponible [en aquest enllaç](#).

Publicació de la ressenya del llibre *Revelaciones, Filiaciones y Biotecnologías*

S'ha publicat a la *Revista de Dialectología y Tradiciones Populares* (2018, vol 73 n° 1) una ressenya del llibre de María Isabel Jociles Rubio, *Revelaciones, Filiaciones y Biotecnologías. Una etnografía sobre la comunicación de los orígenes a los hijos e hijas concebidos mediante donación reproductiva*, publicat per Bellaterra edicions (Barcelona).

La ressenya ha estat realitzada per Chandra Kala Clemente, becària FPU del grup AFIN. El llibre se centra en temàtiques en relació a l'ocultament dels orígens en l'adopció i la reproducció assistida, element central en la tesi doctoral de Chandra.

Lectura de la Tesi Doctoral de Mireia Roca

El dia 3 de juliol, Mireia Roca ha fet la Lectura de la seva Tesi Doctoral titulada "La cura a Catalunya: sector ocupacional i espai de desigualtats de gènere" i dirigida per les doctores Diana Marre i Dolors Comas d'Argemir, que ha obtingut la qualificació de cum laude. La investigació etnogràfica, emmarcada en el projecte RecerCaixa "Homes cuidadors. Reptes i oportunitats per reduir les desigualtats de gènere i afrontar les noves necessitats de cura", portat a terme pel grup AFIN (UAB) i la Universitat Rovira i Virgili, s'ha centrat en el treball remunerat de cura de persones en situació de dependència a Catalunya, analitzant les representacions socials i de gènere presents que donen continuïtat a la feminització del sector i al poc reconeixement social. La proposta d'aplicabilitat de la investigació s'orienta al reconeixement del treball, així com la seva redistribució a través de l'entrada de l'home a la professió.

AGENDA

Aperitius dels Dijous AFIN

En el proper curs acadèmic 2018/2019 es realitzarà la quarta edició del cicle de seminaris titulat els "Aperitius dels Dijous AFIN", que aquest cop es durà a terme el segon dijous de cada mes, de 14h a 16h, i es podrà seguir per skype si es sol·licita prèviament. Adjuntem el programa provisional d'aquests i, a partir de setembre, ampliarem la informació amb cada Publicació AFIN.

13 de setembre de 2018

María Francisca Valenzuela

La incidencia del espectro autista en niños, niñas y adolescentes nacidos por reproducción asistida

11 d'octubre de 2018

Cecilia Montes

Gestión de cuidado en el sistema de protección a la infancia y adolescencia en Uruguay

9 de novembre de 2018

Nadja Monnet

Explorar la ciudad: niños, niñas y adolescentes en los espacios públicos

13 de desembre de 2018

Alicia Paramita

Madres y matronas: gobernanza reproductiva en la Isla de Flores, Indonesia

14 de febrer de 2019

Irene Salvo Agoglia

(Re)visitando a la madre (des)naturalizada: narrativas de búsquedas y contactos entre personas que fueron adoptadas en Chile con sus madres de origen

14 de març de 2019

Marta Mayoral Roca

Antropologia aplicada a l'avaluació de projectes socioeducatius en l'àmbit de la protecció a la Infància i l'Adolescència

11 d'abril de 2019

Laura Sanmiquel

Pensar la dis/capacidad desde una perspectiva crítica: el capacitismo bajo el foco

9 de maig de 2019

Estel Malgosa

La construcció de la sexualitat en la infància

13 de juny de 2019

Giazú Enciso

Towards emotional health in intimate relationships

Noves activitats acadèmiques pel curs 2018/2019

Durant el següent curs acadèmic s'iniciaran dues activitats acadèmiques que consisteixen en la lectura i escriptura col·lectiva de textos acadèmics.

Per una banda, s'iniciarà el cicle d'AFIN Reading Group, un espai de lectura col·lectiva, on es reflexionarà sobre diversos textos acadèmics que ajudin a construir el coneixement teòric dels temes de recerca en els quals treballa el grup AFIN.

Per altra banda, s'iniciaran els AFIN Writing Group, grups de suport en l'escriptura acadèmica que consisteixen en un comentari col·lectiu d'un article acadèmic que està en elaboració. Els *writing groups* permeten que les persones que estan en el procés d'escriptura rebin suggeriments i comentaris de les persones del grup, alhora que comparteixen els resultats d'investigació obtinguts dels projectes realitzats amb la participació de membres del grup AFIN.